

A Paradigm Model of Good Corporate Governance Maturity in the Iranian Insurance Industry

Rahmatollah Gholipor Sooteh^{*}

Professor, Department of Public Administration, Faculty of Management, Tehran University, Tehran, Iran.

Tahmoores Hassan Gholipour Yasoori

Professor, Business Management Department, Faculty of Management, University of Tehran, Tehran, Iran.

Ali Taghavi

PhD Student, Department of Public Administration, Kish International Campus, University of Tehran, Kish, Iran.

Received: 22/05/2021

Accepted: 19/08/2021

Abstract:

The aim of the study is to present a paradigm model of good corporate governance maturity in the Iranian insurance industry. This model includes causal, intervening, contextual, and strategic conditions, and consequences of the maturity of good corporate governance. Senior managers of insurance companies active in the field of public governance in Iran are the participants in this study. The research is qualitative-exploratory, and the methodology employed is Grounded Theory based on the approach of Strauss-Corbin. Using purposive sampling method, data saturation was obtained after the interviews conducted. The data collection tool in the qualitative phase was a semi-structured interview, which was prepared and conducted based on an interview protocol. In order to assess the validity, an interview guide was sent to the experts and their opinions were used. The results of the conceptual model, explored through three factors, include securing benefits, implementing justice-oriented laws, accountability, observing professional ethics, effective and centralized monitoring, increasing trust, capability and portfolio growth, using the technology, Cooperation and partnership, improving penetration power, and the strength of the implementation. The indicators of the maturity of good corporate governance reached to a total of 721 open codes, 240 axial codes and 69 selective codes. These codes showed that in insurance companies, Transparency, Accountability, accurate periodic reports, expertise, Professional qualification, good reputation, experience of managers, and interaction with stakeholders Play a key role in the maturity of corporate governance. As well, the empowerment indicators of the company can strengthen the trust of the stakeholders and make the organizational culture as transparent and encouraging.

Keywords: Corporate Governance, Corporate Governance Maturity, Good Corporate Governance, Insurance Industry.

Corresponding Author, Email: rgholipor@ut.ac.ir

DOI: 10.22034/jipas.2021.287320.1183

Print ISSN: 2676-6256

Online ISSN: 2676-606X

مدل پارادایمی بلوغ حکمرانی شرکتی خوب در صنعت بیمه ایران

رحمت‌اله قلی‌پور سوتَه

استاد، گروه مدیریت دولتی، دانشکده مدیریت دانشگاه تهران، تهران، ایران.

طهمورث حسن‌قلی‌پور یاسوری

استاد، گروه مدیریت بازرگانی، دانشکده مدیریت، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

علی تقوی

دانشجوی دکتری، گروه مدیریت دولتی، پردیس بین‌المللی کیش دانشگاه تهران، کیش، ایران.

پذیرش: ۱۴۰۰/۰۵/۲۸

دریافت: ۱۴۰۰/۰۳/۰۱

چکیده: هدف این پژوهش، ارائه مدل پارادایمی بلوغ حکمرانی شرکتی خوب در صنعت بیمه ایران است. این مدل شامل شرایط علی، مداخله‌گر، زمینه‌ای، راهبردها و پیامدهای تحقق بلوغ حکمرانی شرکتی خوب است. مدیران ارشد شرکت‌های بیمه فعال در حوزه حکمرانی دولتی در ایران شرکت‌کنندگان در این پژوهش هستند. پژوهش انجام شده از نوع کیفی-اکتشافی و روش استفاده شده در تحقیق نظریه داده بنیاد براساس رویکرد استراوس کوربین است. با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند، پس از انجام مصاحبه، اشباع داده‌ها حاصل شده است. ابزار گردآوری داده‌ها در بخش کیفی، مصاحبه نیمه‌ساختار یافته است که براساس یک پروتکل مصاحبه تهیه و اجرا شد. به‌منظور سنجش اعتبار، راهنمای مصاحبه برای صاحب‌نظران ارسال و از نظرات آن‌ها استفاده شد. پیامدها و نتایج حاصل از مدل مفهومی پژوهش که در اثر تأثیرگذاری عوامل سه‌گانه به‌دست آمد عبارت است از: تأمین منافع، اجرای قوانین عدالت‌محور، پاسخگویی، رعایت اخلاق حرفه‌ای، نظارت مؤثر و متمرکز، افزایش اعتماد، رشد توانگری و پرتقوی، استفاده از فناوری، همکاری و مشارکت، بهبود ضریب نفوذ و قوت اجرا. نتایج حاصل از احصای شاخص‌های بلوغ حکمرانی شرکتی خوب استخراج مجموعاً ۷۲۱ کد باز، ۲۴۰ کد محوری و ۶۹ کد انتخابی است. این داده‌ها نشان دادند که در شرکت‌های بیمه‌ای شفافیت، پاسخگویی، ارائه گزارش‌های دوره‌ای دقیق، داشتن تخصص، صلاحیت حرفه‌ای، حُسن شهرت و تجربه مدیران و تعامل با ذینفعان نقشی اساسی در بلوغ حکمرانی شرکتی ایفا می‌کند. همچنین شاخص‌های توانمندساز شرکتی می‌تواند اعتماد ذینفعان را تقویت کند و فرهنگ سازمانی را فرهنگی شفاف و ترغیب‌کننده درآورد.

واژگان کلیدی: حکمرانی شرکتی، بلوغ حکمرانی شرکتی، حکمرانی شرکتی خوب، صنعت بیمه.

نویسنده مسئول: rgholipor@ut.ac.ir

DOI: 10.22034/jipas.2021.287320.1183

شاپا چاپی: ۶۲۵۶-۲۶۷۶

شاپا الکترونیک: ۲۶۷۶-۶۰۶X

مقدمه

سرآغاز موضوع حکمرانی شرکتی، تأکید بر نظارت و هدایت مؤثر بر عملکرد شرکت‌ها و بنگاه‌های تجاری و اقتصادی است. جدایی مالکیت از مدیریت در پی ظهور شرکت‌های بزرگ با سرمایه‌گذاران متعدد و متنوع منجر به شکل‌گیری و بروز مشکل تضاد منافع بین مدیران، مجریان و عاملین بنگاه‌های اقتصادی به‌عنوان «کارگزاران»، مالکان و سهامداران به‌عنوان «کارگزاران» مؤسسات اقتصادی شد (Hopt, 2013). «حکمرانی شرکتی» یکی از موضوعات اصلی در میان مطالعات محققان و سیاست‌گذاران پس از سال ۱۹۹۰ بوده است.

به‌کارگیری اصول حکمرانی خوب نیازمند شناخت دقیق و نهادینه‌سازی است. بنابراین، بلوغ حکمرانی شرکتی خوب یک فرآیند بسیار پویا در اغلب سازمان‌های مالی از جمله شرکت‌های بیمه برای حرکت شرکت به سمت توسعه شفافیت، پاسخگویی، قانون‌گرایی و تأمین منافع جمعی سهامداران و ذینفعان است که در نهایت منجر به پیامدهایی نظیر اعتماد و افزایش سودآوری می‌شود. شرکت‌های بیمه‌ای که بلوغ حکمرانی شرکتی خوب را تجربه می‌کنند نوعی پویایی و نظارت به همراه شفافیت و پاسخگویی را تجربه خواهند کرد که منجر به توسعه اعتماد اجتماعی و کاهش ریسک‌های مرتبط می‌شود.

با توجه به نقش بسیار مهم مؤسسات بیمه در اقتصاد جهانی و نیز اقتصاد ملی از طریق مدیریت ریسک نهادهای مالی اقتصادی در کنار پذیرش ریسک اشخاص و بنگاه‌ها و نقش اجرای حکمرانی خوب در این صنعت بر بهره‌وری درون‌صنعتی و عملکرد این سازمان‌ها بسیار حیاتی است (پورآزاد و همکاران، ۱۳۹۷).

از سوی دیگر، صنعت بیمه در ایران صنعتی رو به رشد است که به‌غم سابقه طولانی حضور آن در بازار اقتصادی ایران هنوز نتوانسته است ضریب نفوذ مناسب در بازار پیدا کند. صنعت بیمه به‌عنوان یک بخش خدماتی نقشی جبران‌کننده و محافظتی در اقتصاد کشور دارد. به‌طوری‌که عملیات موفقیت‌آمیز این صنعت عامل مؤثری در پذیرش ریسک صنایع دیگر، موجب توسعه و حفظ پایداری واحدهای تولیدی و خدماتی در صنایع دیگر و در نتیجه باعث توسعه آن اقتصاد و امنیت کار می‌شود (پیرایی و کاظمی، ۱۳۸۳: ۱۵۷-۱۷۸).

یکی از شاخص‌های ارزیابی عملکرد صنعت بیمه ضریب نفوذ بیمه (تقسیم حق بیمه تولیدی بر تولید ناخالص داخلی (GDP)) است که نشانگر میزان تأثیر فعالیت صنعت بیمه در تولید ناخالص داخلی است. این شاخص در مقایسه با منطقه و جهان از ضریب مناسبی برخوردار نیست از این‌رو با نظارت و راهبری مؤثر در شرکت‌های بیمه از طریق توسعه سطح بلوغ حکمرانی

شرکتی خوب ضمن فراهم‌سازی زمینه رشد و توسعه شاخص‌های کلان اقتصاد ملی متأثر از این صنعت - که گستره نسبتاً بزرگی از جامعه را شامل می‌شود - محافظت از حقوق سهامداران و ذینفعان، دارایی‌ها و سرمایه آنان را میسر می‌کند که خود می‌تواند در افزایش اعتماد آحاد جامعه در استفاده از خدمات این صنعت مؤثر باشد. این پژوهش تلاشی در این زمینه است تا با شناسایی اجزای لازم از طریق یک پژوهش کیفی چارچوبی برای زیرساخت‌های بلوغ حکمرانی شرکتی خوب در صنعت بیمه ایران فراهم کند.

مبانی نظری پژوهش

حکمرانی شرکتی فرآیند سیستماتیک مستمر، تدریجی و عادی برای بهبود، هدایت و یادگیری شرکت است که به عملکرد پایدار شرکت و تعالی اخلاقی آن منجر می‌شود. حکمرانی شرکتی از یک فرآیند متعارف به یک ضرورت در مدیریت استراتژیک کسب و کار در قرن بیست‌ویکم تبدیل شده است (Sinan et al., 2016).

حکمرانی شرکتی عبارت است: «مجموعه‌ای از روابط بین مدیریت، هیئت مدیره، سهامداران و سایر ذینفعان شرکت. حکمرانی شرکتی همچنین ساختاری را فراهم می‌آورد که از طریق آن اهداف شرکت تدوین و ابزارهای دستیابی به این اهداف و همچنین نحوه نظارت بر عملکرد مدیران مشخص می‌شود» (رهبری خرازی، ۱۳۸۵).

مهم‌ترین اثر حکمرانی شرکتی، تأثیر مثبت آن بر فضای اقتصاد و کسب و کار است که در نهایت تمامی ذینفعان از آن بهره‌مند می‌شوند. این تأثیر از سطح خرد اقتصاد تا سطح کلان آن قابل شناسایی است (عطاء‌الهی و راستی، ۱۳۹۲).

طبق نظر گامپرس^۱ و همکاران (۲۰۰۳)، شرکت‌هایی که ضعیف‌ترین حکمرانی شرکتی را دارند همواره نسبت به شرکت‌های برتر در زمینه حکمرانی شرکتی عملکرد پایین‌تری دارند. براون و کایلر^۲ (۲۰۰۴)، دریافتند که عملکرد بالاتر با کیفیت بالاتر حکمرانی مرتبط است. با توجه به مفهوم حکمرانی شرکتی یا حکمرانی شرکت‌های خوب، حکمرانی شرکتی نیز دارای الزامات اساسی است. این الزامات عبارتند از: پاسخگویی، انطباق قانونی، انطباق اخلاقی، اثربخشی و کارایی عملیات‌ها این وظیفه مدیریت اجرایی و هیئت مدیره برای آغاز، اجرا و دستیابی به بلوغ حکمرانی شرکتی است (Rehman & Hashim, 2018).

چارچوب و الگوی نظری پژوهش حاضر بر اساس مدل پارادایمی بلوغ حکمرانی شرکتی

1. Gompers
2. Brown & Caylor

خوب مبتنی بر دیدگاه و پژوهش‌های رحمان و هاشم^۱، ۲۰۱۸ است. مطابق دیدگاه‌های صاحب‌نظران ذکر شده، بلوغ حکمرانی شرکتی تضمین‌کننده پایداری فعالیت و سودآوری شرکتی است شرکتی که دارای این ویژگی‌ها باشد چشم‌اندازی بلندمدت، اخلاقی و اجتماعی را در پیش می‌گیرد. لازم به ذکر است بلوغ حکمرانی شرکتی یک سیستم و نه یک ابزار اندازه‌گیری است (Wilkinson & Plant, 2012؛ Wilkinson, 2014).

بر اساس مدل نظری ویلکینسن^۲ (۲۰۱۴)، عناصر اصلی بلوغ حکمرانی شرکتی هیئت مدیره، کمیته حسابرسی، کمیته جبران خدمات و مدیریت اجرایی است. که در آن هیئت مدیره عملیات سازمان‌ها را کنترل می‌کند و همچنین نظارت بر عملکرد آن‌ها از طریق کنترل‌های داخلی انجام می‌شود. هیئت مدیره در نهایت مسئول تأیید استراتژی سازمانی، سیاست‌ها و اهداف آن است. هیئت مدیره در ضمن مسئول موفقیت سازمان‌ها با ارائه چشم‌انداز بلندمدتی است که دستیابی به بلوغ حکمرانی شرکتی را میسر می‌سازد. هیئت مدیره وظایف خود را درباره ارزیابی صورت‌های مالی، مدیریت ریسک و عملکرد سازمان در حوزه حکمرانی به کمیته حسابرسی تفویض می‌کند. کمیته جبران خدمات از اعضای هیئت مدیره تشکیل شده است و تخصص آن‌ها باید نسبت به مسائل مربوط به پاداش و توصیه و تصویب سیاست حق‌الزحمه باشد. مدیریت اجرایی نقش حیاتی به‌منظور دستیابی به بلوغ حکمرانی شرکتی خوب بر اساس سیاست‌ها و رهنمودهایی دارد که از سوی هیئت مدیره تأیید شده است.

گریس^۳ و همکاران (۲۰۱۸) معتقدند شرکت‌ها در سطح بالغ اکثریت اعضای مستقل هیئت مدیره را دارند. کمیته حسابرسی، کمیته جبران خدمات نیز با اعضای مستقل تشکیل شده‌اند. این افراد مستقل نیروی محرک برای اجرای استراتژی و اهداف سازمانی می‌شوند. مطابق با نظر فرناندو^۴ (۲۰۰۹)، هیئت مدیره برنامه جلسه را دریافت می‌کند و دستور کار برای بحث در میان این اعضا تعیین می‌شود. رئیس هیئت مدیره و مدیرعامل یکی نیستند و هر دوی آن‌ها تفکیکی مناسب از وظایف را دارند. ساز و کار مناسب ریسک و پاداش ایجاد و پیاده‌سازی شده است و پاداش با عملکرد با هم مرتبط هستند.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر، از نوع کیفی-اکتشافی و روش استفاده شده در این پژوهش نظریه داده بنیاد

1. Rehman & Hashim

2. Wilkinson

3. Grace

4. Fernando

براساس رویکرد استراوس کوربین است. مدل پارادایمی پژوهش براساس رویکرد استراوس و کوربین شامل شرایط علی، عوامل مداخله‌گر، شرایط زمینه‌ای، راهبردها، کنش‌های تحقق و پیامدهای تحقق بلوغ حکمرانی شرکتی خوب بود. به‌منظور جمع‌آوری اطلاعات برای پاسخ به سؤال‌های پژوهش از روش میدانی استفاده شد. مصاحبه شونده‌گان در این پژوهش، مدیران ارشد شرکت‌های بیمه فعال در حوزه حکمرانی دولتی در ایران هستند. با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند مصاحبه شونده‌گان انتخاب و بعد از مصاحبه اشباع داده‌ها حاصل شد. ابزار گردآوری داده‌ها در بخش کیفی مصاحبه نیمه‌ساختاریافته بود. مصاحبه براساس یک پروتکل تهیه شد. در این پژوهش به‌منظور سنجش اعتبار، راهنمای مصاحبه را برای صاحب‌نظران ارسال و از نظرات آن‌ها استفاده شد. همچنین با سه متخصص به‌منظور انتقال‌پذیری درباره یافته‌های پژوهش مشورت شد. در پژوهش حاضر، برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از روش کدگذاری استفاده شد. با توجه به اینکه روش استفاده شده گراند تئوری بود تجزیه و تحلیل در گراند تئوری براساس کدگذاری باز، کدگذاری محوری و انتخابی بود.

از دلایل انتخاب روش داده‌بنیاد در این پژوهش می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱. ضرورت شناسایی شاخص‌های بلوغ حکمرانی شرکتی خوب؛
 ۲. شناسایی زمینه‌ها و بسترهایی که در شرکت‌های بیمه موجب تسریع بلوغ حکمرانی شرکتی خوب می‌شوند؛
 ۳. شناسایی و تبیین مجموعه‌ای از علل داخلی و خارجی مؤثر بر تحقق بلوغ حکمرانی شرکتی خوب؛
 ۴. با توجه به وجود مجموعه‌ای از عوامل مداخله‌گر شناسایی و تبیین عوامل مداخله‌گر مؤثر بر بلوغ حکمرانی شرکتی خوب در شرکت‌های بیمه‌ای؛
 ۵. شناسایی متغیرهای اصلی پدیده بلوغ حکمرانی شرکتی خوب.
- از روش نمونه‌گیری هدفمند استفاده شد که انتخاب هدف‌دار برای کسب دانش یا اطلاعات است. پژوهشگر افراد و مکان مطالعه را از این‌رو برای مطالعه انتخاب کرد که نمونه‌گیری تا اشباع^۱ داده‌ها انجام شود (Lapan et al., 2011).

روایی و پایایی

برای تأمین روایی و پایایی مطالعه در بخش کیفی از روش ارزیابی لینکولن و گوبا^۲ استفاده

1. Saturation
2. Lincoln & Guba

می‌شود که معادل روایی و پایایی در تحقیقات کمی است. معیار موثق بودن و اعتبار^۱، انتقال‌پذیری^۲، اطمینان‌پذیری^۳ و تأییدپذیری^۴ به‌منظور ارزیابی در نظر گرفته می‌شود. (Creswell, 2014)

اعتبار: در این پژوهش به‌منظور سنجش اعتبار راهنمای مصاحبه را برای ۱۰ نفر از صاحب‌نظران ارسال و از نظرات آن‌ها استفاده می‌شود.

انتقال‌پذیری: برای حصول اطمینان از انتقال‌پذیری یافته‌های پژوهشی سه متخصصی انتخاب شدند که در پژوهش مشارکت نداشتند. در همه مراحل پژوهش و به‌منظور ایجاد اطمینان‌پذیری، جزئیات پژوهش و یادداشت‌برداری‌ها ثبت و ضبط شدند.

تأییدپذیری: سه‌سویه‌سازی یک روش قدرتمند است که اعتبارسنجی داده‌ها را از طریق دو یا چند منبع از طریق تأیید متقابل آسان می‌کند. برای سه‌سویه‌سازی از مثلث‌سازی محقق یعنی استفاده از پژوهشگر دوم برای بخش تجزیه و تحلیل و تفسیر و بازبینی داده‌ها استفاده شد.

یافته‌های پژوهش

یافته‌های حاصل از مصاحبه ابتدا براساس اجزای گراندد تئوری، نقل قول‌ها و کدهای باز یا مفاهیم استخراج شده و سپس جدول مربوط به کدهای محوری و انتخابی آماده شده است (جدول ۱).

نحوه استخراج و ادغام بدین صورت بود؛ ابتدا کلیه جملات و پاراگراف‌ها مطالعه شد، سپس جملاتی در قالب مفهوم استخراج شدند که دارای بار معنایی بودند. مفاهیم مشابه در مرحله اول ادغام و کدهای محوری را شکل داد و ادغام کدهای محوری مشابه موجب تشکیل کدهای انتخابی شد.

0 مجموعاً ۷۰ کد باز، ۲۴ کد محوری و ۷ کد انتخابی از شرایط علی یا عوامل مؤثر به‌دست آمد. کدهای انتخابی به‌دست آمده عبارت بودند از: تأمین منافع رعایت قوانین و مقررات، کنترل و مدیریت ریسک، پذیرش مسئولیت اجتماعی و شرکتی، عدم انحراف از رعایت مقررات، برگزاری دوره‌های آموزشی و فرهنگ حکمرانی شرکتی.

0 مجموعاً ۸۲ کد باز، ۳۱ کد محوری و ۹ کد انتخابی از زمینه‌ها و بسترهای مؤثر به‌دست آمد. کدهای انتخابی به‌دست آمده عبارت بودند از: همفکری و مشارکت، فرهنگ‌سازی

1. Credibility
2. Transferability
3. Dependability
4. Conformability

- اخلاقی، کنترل و مدیریت، اجرای ضوابط و قوانین، تأمین درآمد و منافع، ارائه گزارشات دوره‌ای، نظارت و بهبود روش‌ها، تعامل با سایر کشورها و ایجاد آمادگی شرکتی.
- 0 مجموعاً ۵۶ کد باز، ۲۱ کد محوری و ۵ کد انتخابی از شرایط مداخله‌گر مؤثر به‌دست آمد. کدهای انتخابی به‌دست آمده عبارت بودند از: اخلاق حرفه‌ای، استفاده از فناوری‌های نوین، نظارت حمایتی، کمیته‌های چهارگانه و آموزش نیروی انسانی.
- 0 مجموعاً ۵۴ کد باز، ۲۶ کد محوری و ۷ کد انتخابی از راهبردها به‌دست آمد. کدهای انتخابی به‌دست آمده عبارت بودند از: نظارت و کنترل مؤثر، اجرای قوانین، تأمین منافع و افزایش سود، سرمایه‌های انسانی، بهره‌مند شدن از علوم کاربردی، عوامل نظارتی و تسهیل‌گر و ایجاد تعامل.
- 0 مجموعاً ۱۰۵ کد باز، ۴۴ کد محوری و ۱۰ کد انتخابی از نتایج و پیامدهای به‌دست آمد. کدهای انتخابی نتایج و پیامدها به‌دست آمده عبارت بودند از: تأمین منافع، اجرای قوانین عدالت‌محور، پاسخ‌گویی، رعایت اخلاق حرفه‌ای، نظارت مؤثر و متمرکز، افزایش اعتماد، رشد توانگری و پرتفوی، استفاده از فناوری، همکاری و مشارکت، بهبود ضریب نفوذ و قوت اجرا.

جدول ۱. نمونه یافته‌های حاصل از مصاحبه ابتدا براساس اجزای نظریه داده‌بنیاد

کد انتخابی	کد محوری	کد باز
تأمین منافع	تأمین منافع مشترک ذینفعان	تأمین منافع مشترک
		تأمین منافع ذینفعان
		تأمین منفعت و سود متقابل
	دست‌یافتن به منافع	دستیابی به منافع
		ایجاد منافع مادی و معنوی
		ابزارهای مقرراتی
کنترل و مدیریت ریسک	پذیرفتن ریسک	پذیرش ریسک
		پذیرش ریسک متناسب با توانمندی شرکت
	مدیریت ریسک	مدیریت در پذیرش ریسک
	کنترل داخلی بیمه‌ها	کنترل داخلی در بیمه‌ها لزوم پذیرش فرهنگ کنترلی از طرف هیئت مدیره

ادامه جدول ۱. نمونه یافته‌های حاصل از مصاحبه ابتدا براساس اجزای نظریه داده‌بنیاد

کد انتخابی	کد محوری	کد باز
پذیرش مسئولیت اجتماعی و شرکتی	رعایت اصول اخلاقی	رعایت اصول اخلاقی و معنوی
	رعایت و پذیرش مسئولیت	رعایت مسئولیت‌های اجتماعی
		مسئولیت‌پذیری
	ایجاد عدالت و اطمینان	ایجاد عدالت و تعادل در جوامع
ایجاد اطمینان از سرمایه‌گذاری		
عدم انحراف از رعایت مقررات	مجازات شدن با عدم اجرای قوانین	تنبیه در صورت عدم اجرای قوانین
	مجازات با عدم اجرای ضوابط و مقررات	تبعات احتمالی عدم اجرای ضوابط و مقررات
		عواقب عدم اجرا برای شرکت و سهامداران
	ممنوعیت استفاده از حق اجتماعی و پرداخت جریمه	ممنوعیت استفاده از یک حق اجتماعی پرداخت جرائم
برگزاری دوره‌های آموزشی	برگزاری دوره‌های آموزش و سمینارهای آشنایی	برگزاری دوره‌های آموزش
		برگزاری سمینارهای آشنایی
	تسریع در رسیدن به اهداف با اجرای ساختارهای نو	تدوین و اجرای ساختارهای نو
فرهنگ حکمرانی شرکتی	فرهنگ ساختار حکمرانی شرکتی	فرهنگ حاکمیت شرکتی بیمه
		فرهنگ‌سازی به منظور شناخت ساختار حکمرانی شرکتی
	انجام فرآیند عملیاتی بیمه	انجام عملیات بیمه‌ای در بستر فناوری اطلاعات
		فرآیند عملیاتی تخصصی‌تر کردن صنعت
کد انتخابی	کد محوری	کد باز

ادامه جدول ۱. نمونه یافته‌های حاصل از مصاحبه ابتدا براساس اجزای نظریه داده‌بنیاد

کد انتخابی	کد محوری	کد باز
هم‌فکری و مشارکت	مشارکت در کار گروهی و تیمی	کار گروهی و مشارکت تیمی
		فرهنگ مشارکتی
	پذیرش تفکر کار گروهی و مشارکتی	مشارکت گروهی
		میزان پذیرش تفکر کار گروهی و مشارکتی
کنترل و مدیریت	کنترل داخلی یکپارچه	ایجاد چارچوب کنترل داخلی یکپارچه
	مدیریت شرکت‌ها	مدیریت شرکت
	مدیریت کمیته	مدیریت کمیته‌ها مدیریت ریسک
اجرای ضوابط و قوانین	ابلاغ و اجرای قوانین و مقررات	تدوین و ابلاغ قوانین و مقررات
		اجرای قوانین و مقررات
		الزامات مقرراتی و قانونی
تأمین درآمد و منافع	منابع درآمد	منابع درآمدی داشتن درآمد
	ایجاد منافع جمعی	تأمین منافع جمعی
		ایجاد منافع گروهی
		ارائه گزارشات دوره‌ای
نظارت و بهبود روش‌ها	نظارت مؤثر بیمه	نظارت مؤثر
		نظارت بیمه مرکزی
	بازبینی رویه‌ها	بازبینی بازبینی رویه‌ها براساس یافته‌های علمی و تجربی
ایجاد آمادگی شرکتی	نیاز به آمادگی و اهداف مختلف	نیاز به آمادگی و زیرساختی درون شرکت
		ایجاد آمادگی
		نیاز به اهداف مختلف
		تحقیقات دانشگاهی
کد انتخابی	کد محوری	کد باز

ادامه جدول ۱. نمونه یافته‌های حاصل از مصاحبه ابتدا براساس اجزای نظریه داده‌بنیاد

کد انتخابی	کد محوری	کد باز
اخلاق حرفه‌ای	داشتن اخلاق حرفه‌ای و انسانی	اخلاق حرفه‌ای و انسانی
	رعایت اخلاق	رعایت اخلاق حرفه‌ای
استفاده از فناوری‌های نوین	به کار بردن فناوری اطلاعات	فناوری اطلاعات
		استفاده از فناوری اطلاعات
	بهره‌مندی فناوری نوین اطلاعات	بهره‌مندی از ابزارهای فناوری نوین
		بهره‌مندی از فناوری اطلاعات
نظارت حمایتی	نظارت مداوم بهینه بر گزارشات	نظارت مداوم و بهینه
		نظارت مداوم و بهینه نهادهای ناظر بر گزارشات
	بررسی عملکرد کمیته‌ها	عملکرد کمیته‌های چهارگانه
		بررسی عملکرد کمیته‌های حکمرانی
		وجود کمیته ریسک
	کمیته‌های سرمایه‌گذاری و حکمرانی شرکتی	وجود کمیته حسابرسی
وجود کمیته سرمایه‌گذاری		
آموزش نیروی انسانی	آموزش نیروی انسانی با ایجاد فضای مشارکتی	آموزش نیروی انسانی در راستای فهم و اجرای حکمرانی
		ایجاد فضای مشارکتی برای کارکنان آموزش
کد انتخابی	کد محوری	کد باز
نظارت و کنترل مؤثر	نظارت کمیته حسابرسی	نظارت بر کمیته حسابرسی
		کنترل مدیریت ریسک
	نظارت بر قوانین مقررات	نظارت بر تطبیق قوانین مقررات
		نظارت بر جبران خدمات
نظارت و کنترل مؤلفه‌ها	نظارت و کنترل مؤلفه‌ها و شاخص‌ها	

ادامه جدول ۱. نمونه یافته‌های حاصل از مصاحبه ابتدا براساس اجزای نظریه داده‌بنیاد

کد انتخابی	کد محوری	کد باز	
تأمین منافع و افزایش سود	تأمین کردن منافع	تأمین منافع	
	ایجاد سود ارزش‌افزایی	سود ارزش‌افزایی	
		سود ارزش‌افزایی	
سرمایه‌های انسانی	حمایت از سرمایه‌های انسانی	حمایت سرمایه‌های انسانی	
	وجود سرمایه‌های انسانی متخصص	سرمایه‌های انسانی متخصص	
		وجود سرمایه‌های انسانی	
	وجود نمایندگان، سهامداران و ناظران	وجود نمایندگان و سهامداران با استقلال وجود ناظران داخلی و بیرونی	
بهره‌مند شدن از علوم کاربردی	استفاده از علوم فناوری اطلاعات	بهره‌مندی از علوم فناوری اطلاعات	
	استفاده از نرم‌افزارهای کاربردی	بهره‌مندی از نرم‌افزارهای کاربردی	
		کاربردی	حسابرسی و بازرسی با مبنای فناوری اطلاعات
عوامل نظارتی و تسهیل‌گر	مؤثر بودن سازمان حسابرسی و نیروی انسانی	تأثیرگذار بودن سازمان حسابرسی	
	مؤثر بودن تسهیل‌کننده‌ها	تأثیرگذار بودن نیروی انسانی	
	تأثیر عوامل بر یکدیگر	عوامل علی متأثر از تسهیل‌کننده‌ها	
ایجاد تعامل	تعاملات متقابل	تعاملات متقابل عناصر سه‌گانه	
	ایجاد فضای تعاملی	تعامل متقابل	
		ایجاد فضای تعاملی	ایجاد فضای تعاملی بین عوامل سه‌گانه
		تعامل اخلاق و نیروی انسانی	تعامل اخلاق و نیروی انسانی متخصص با مسئولیت‌پذیری
کد انتخابی	کد محوری	کد باز	
تأمین منافع	تأمین منافع عادلانه ذینفعان	تأمین منافع عادلانه همه اقشار	
		تأمین منافع برای سهامداران و ذینفعان	
	تأمین منافع متقابل	رعایت منافع متقابل	

ادامه جدول ۱. نمونه یافته‌های حاصل از مصاحبه ابتدا براساس اجزای نظریه داده‌بنیاد

کد انتخابی	کد محوری	کد باز
اجرای قوانین عدالت‌محور	اجرای چارچوب‌ها کنترلی عدالت‌محور	اجرای ضوابط مناسب و کنترلی بر محور عدالت
		اجرای چارچوب‌ها مناسب عدالت‌محور
	اجرای دقیق قوانین و مقررات	لزوم اجرای دقیق قوانین و مقررات
		توجه و اهتمام در تدوین قوانین مترقی
		اجرای کامل و دقیق تعهدات
پاسخ‌گویی	پاسخ‌گویی	پاسخ‌گو بودن
		پاسخ‌گویی مدیران
	تقویت فرهنگ پاسخ‌گویی	تقویت فرهنگ پاسخ‌گویی و حساب‌پس‌دهی
		اخلاق و معنویت
نظارت مؤثر و متمرکز	توسعه نظارت	توسعه و تعالی فرآیند نظارت
		لزوم نظارت متمرکز
	داشتن نظارت مؤثر و کارا	نظارت مؤثر و کارا نظارت علمی کامپیوتری و نرم‌افزاری
افزایش اعتماد	حفاظت از حقوق و سرمایه افراد	حفاظت از حقوق و سرمایه اقشار مشخصی از جامعه حراست از سرمایه‌ها و دارایی‌های سهامداران و ذینفعان
		کاهش میزان شکایات مشتریان
	کاهش شکایات و افزایش اعتماد	اعتماد بیشتر مشتریان
		سرمایه‌گذاری با امنیت زیاد
استفاده از فناوری	استفاده از آموزش‌های تخصصی	استفاده از آموزش‌های تخصصی لازم
		استفاده از مشاوران با تجربه بین‌المللی
	پذیرفتن اصول بین‌المللی و دستورالعمل‌ها	قبول کردن اصول بین‌المللی و دستورالعمل‌ها
حرکت به‌سوی نوآوری و فناوری	حرکت به‌سوی نوآوری و فناوری	حرکت به‌سوی نوآوری و فناوری اطلاعات

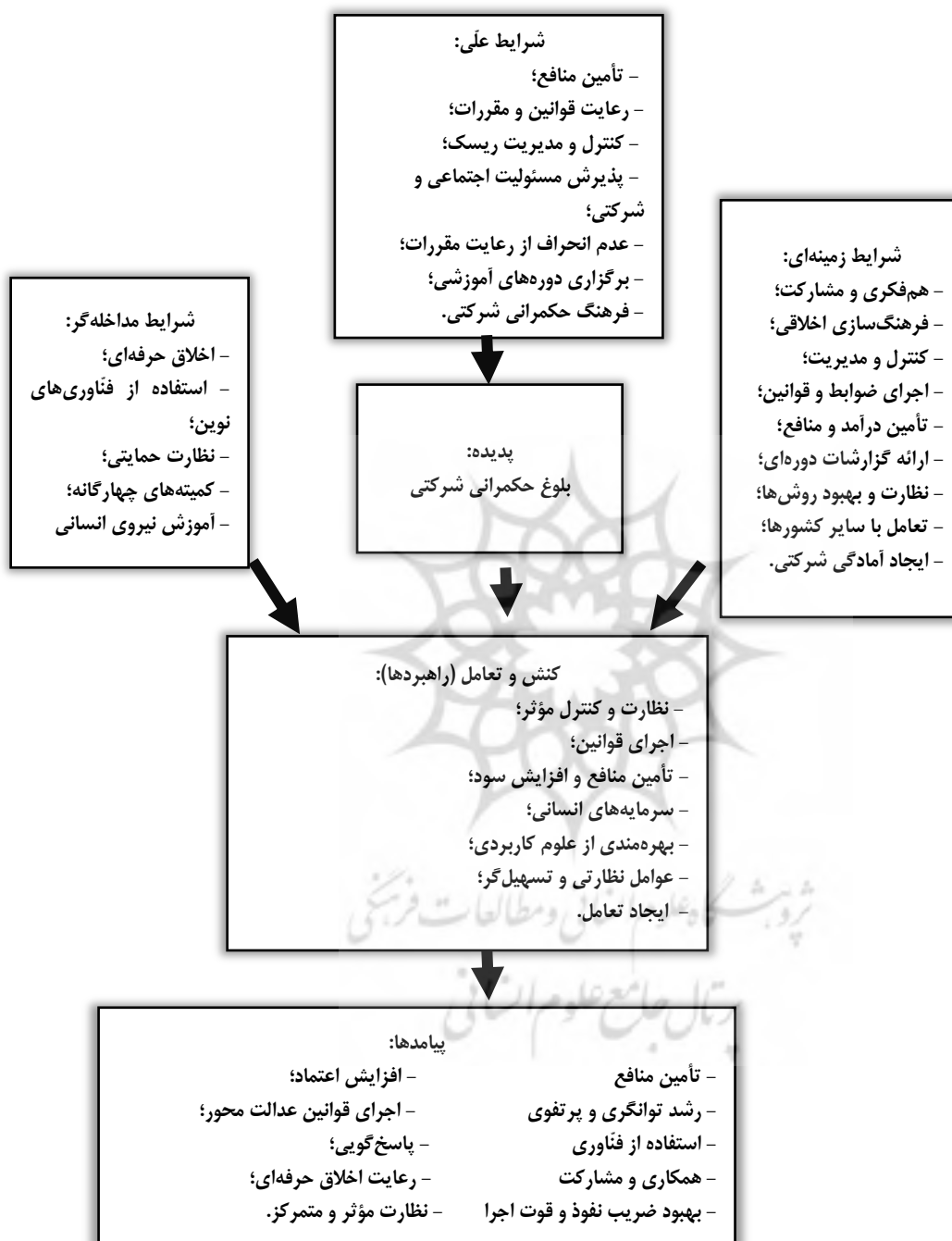
ادامه جدول ۱. نمونه یافته‌های حاصل از مصاحبه ابتدا براساس اجزای نظریه داده‌بنیاد

کد انتخابی	کد محوری	کد باز
همکاری و مشارکت	تسریع زمینه‌های همکاری در حوزه‌های متفاوت بیمه‌ای از سوی ذینفعان	تسریع زمینه‌های همکاری در حوزه‌های متفاوت بیمه‌ای از سوی ذینفعان
	تقویت متقابل نگاه مشارکتی	تقویت متقابل نگاه مشارکتی و دمکراتیک
	مشارکت نخبگان	مشارکت نخبگان صنعت بیمه
	قوی بودن اجرا در شرکت‌های بیمه	قوت اجرا در شرکت‌های بیمه

مأخذ: یافته‌های پژوهش

در مجموع ۷۲۱ کد باز، ۲۴۰ کد محوری و ۶۹ کد انتخابی برای شاخص‌های بلوغ حکمرانی شرکتی خوب انتخاب و استخراج شد. با بررسی، تجمیع و خلاصه‌سازی این کدها و درنهایت استخراج کدهای انتخابی مدل پارادایمی الگوی بلوغ حکمرانی شرکتی در شرکت‌های بیمه‌ای به شرح زیر نمایش داده می‌شود.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

شکل ۱. الگوی بلوغ حکمرانی شرکتی خوب در صنعت بیمه ایران (مأخذ: یافته‌های پژوهش)

نتیجه‌گیری

در تبیین نتایج به‌دست آمده مربوط به «مدل مفهومی و اجزای آن» در ارتباط با شرایط علی یا عوامل مؤثر اساساً «تأمین منافع» تمامی ذینفعان در رعایت قوانین و مقررات و عدم انحراف از آن اتفاق می‌افتد و با توجه به تجربه مدیران مصاحبه‌شونده نیز این موضوع تأیید شد. می‌توان گفت بلوغ حکمرانی شرکتی با تأمین منافع ذینفعان و رعایت قوانین و مقررات می‌تواند اعتماد بیشتری را جلب کند. یافته‌های این مقوله هم‌سو با یافته‌های نتایج محمدی و عبری (۱۳۹۸) و رازدار و نهوری (۱۳۹۸) است که نشان دادند سوءاستفاده از قدرت ناشی از عدم رعایت قوانین شرکتی بوده و می‌تواند منافع سهامداران را به‌مخاطره بیندازد.

همچنین موضوع مهم دیگر در این حوزه «مدیریت و کنترل ریسک» در شرکت‌های بیمه‌ای است که به‌عنوان یکی از شرایط علی مؤثر بر تحقق بلوغ حکمرانی شرکتی به‌دست آمد. در تبیین باید گفت چون پروژه‌های بیمه‌ای به‌ویژه ارائه خدمات نوین بیمه‌ای همیشه با ریسک همراه است. بنابراین، برای جلوگیری از این خطرات احتمالی مدیریت ریسک امری کاملاً ضروری است. یافته‌های این مقوله هم‌سو با یافته‌های نتایج جامی و شهرکی‌نادر (۱۳۹۸) و رضائی و همکاران (۱۳۹۸) است که نشان دادند نبود مدیریت ریسک و کنترل منظم می‌تواند اعتماد سهامداران را کم کرده و موجب سوءاستفاده‌های احتمالی از سرمایه‌های جاری یا روابط جاری در سرمایه‌گذاری‌های احتمالی شود.

در مقوله سوم هم «پذیرش مسئولیت اجتماعی و شرکتی» به‌عنوان عوامل اصلی تحقق بلوغ حکمرانی شرکتی خوب ذکر شده است. زمانی که آلودگی‌های زیست‌محیطی ناشی از عملیات یک بنگاه اقتصادی فاش شود که حامی آن یک شرکت بیمه‌ای باشد بسیاری از سهامداران از آن رو بر می‌گردانند بر همین اساس عمل به مسئولیت اجتماعی بسیار تعیین‌کننده است. یافته‌های این مقوله هم‌سو با یافته‌های نتایج اسراری (۱۳۹۸)، مرادی و برزگر (۱۳۹۸) و مولاج^۱ و همکاران (۲۰۱۹) است که نشان دادند وجود مسئولیت اجتماعی شرکتی در شرکت‌های مختلف از جمله بیمه‌ها نشانگر سطح پاسخ‌گویی و شفافیت شرکت‌ها در سرمایه‌گذاری منابع ذینفعان در فعالیت‌های مثرتر اجتماعی-اقتصادی است.

«برگزاری دوره‌های آموزشی» به‌عنوان دیگر عامل اصلی تحقق بلوغ حکمرانی شرکتی خوب ذکر شده است. به‌رغم وجود مکانیزم‌های قانونی، نفوذ سیاسی و لابی‌های پشت پرده باعث می‌شود مدیرانی با دانش فنی ناکافی وارد حوزه بیمه‌های تجاری شوند که منجر به کژکارکردهایی برای این صنایع می‌شود یافته‌های این مقوله هم‌سو با یافته‌های نتایج ولی‌زاده و

اسلامی (۱۳۹۸)، است که نشان دادند عدم آشنایی مدیران شرکت‌های بیمه‌ای و نبود آموزش‌های مرتبط می‌تواند بر تداخل نقشی و سوءاستفاده از قدرت در این شرکت‌ها بیفزاید.

«فرهنگ حکمرانی شرکتی» از دیگر عوامل اصلی تحقق بلوغ حکمرانی شرکتی خوب ذکر شده است. نهادینه‌سازی فرهنگ حکمرانی شرکتی برای شرکت‌های بیمه‌ای بسیار تعیین‌کننده است. یافته‌های این مقوله هم‌سو با یافته‌های نتایج دهقانی (۱۳۹۷) است که نشان دادند نبود فرهنگ حکمرانی شرکتی می‌تواند موجب سوءاستفاده از قدرت و نادیده گرفتن حقوق سهامداران شود و اساساً حکمرانی شرکتی خوب و مراحل بلوغ آن را به تأخیر بیندازد.

در بخش عوامل زمینه‌ای براساس نتایج به‌دست آمده مجموعاً ۸۲ کد باز، ۳۱ کد محوری و ۹ کد انتخابی از زمینه‌ها و بسترهای مؤثر بر طراحی مدل پارادایمی بلوغ حکمرانی شرکتی خوب در شرکت‌های بیمه به‌دست آمد که عبارت بودند از: همفکری و مشارکت، فرهنگ‌سازی اخلاقی، کنترل و مدیریت، اجرای ضوابط و قوانین، تأمین درآمد و منافع، ارائه گزارش‌های دوره‌ای، نظارت و بهبود روش‌ها، تعامل با سایر کشورها و ایجاد آمادگی شرکتی.

از جمله مقولات اشاره شده در این بخش می‌توان به «همفکری و مشارکت» اشاره کرد. یکی از نگرانی‌هایی که در شرکت‌های بیمه‌ای وجود دارد این است که بین ذینفعان و کلیه ارکان تصمیم‌گیری و مدیریتی همکاری و هماهنگی مؤثر وجود نداشته باشد و مطابق دیدگاه پژوهشگران نبود همکاری و مشارکت موجب می‌شود اجزاء سازمان نتوانند فعالیت‌های خود را در راستای تأمین منافع حداکثری هماهنگ کنند. یافته‌های این مقوله هم‌سو با یافته‌های (زاید^۱ و همکاران، ۲۰۱۸) است که نشان دادند همکاری و تعاون می‌تواند ظرفیت‌های جدید برای شرکت‌های بیمه‌ای را به‌منظور ارتباط‌گیری بهتر با سهامداران، ذینفعان و نیز سایر شرکت‌های همکار و نوآوری در خدمات به ارمغان آورد.

در مقوله سوم یافته‌های شرایط زمینه‌ای نیز «کنترل و مدیریت» بیشتر نمایان شده است. در این زمینه باید گفت اساساً کنترل مؤثر بر فرآیندها و رویه‌های کاری موجب تسهیل کنش‌های مدیریت و اجتماعی اجزای شرکت‌های بیمه‌ای می‌شود. یافته‌های این مقوله هم‌سو با یافته‌های نتایج پورآقاجان و خانلرپور (۱۳۹۷) و فتحی و عبدی (۱۳۹۷) است

در مقوله چهارم هم «اجرای ضوابط و قوانین» مدنظر است. در حکمرانی شرکتی قوانین و مقررات اصل هستند و عدم رعایت آن‌ها موجب فروپاشی اعتماد در سازمان می‌شود. حکمرانی شرکتی قوانین، مقررات، ساختارها، فرآیندها، فرهنگ و سیستم‌هایی است که موجب دستیابی به هدف‌های پاسخ‌گویی، شفافیت، عدالت و رعایت حقوق ذی‌نفعان می‌شود یافته‌های این مقوله

هم‌سو با یافته‌های نتایج گرد و همکاران (۱۳۹۷) است.

در مقوله پنجم هم «تأمین درآمد و منافع» به‌عنوان شرایط زمینه‌ای باید گفت در شرکت‌های بیمه‌ای به‌مثابه سایر شرکت‌ها با ماهیت سهامی عام بیشتر سهامداران تأمین منافع خود را در تصمیم‌گیری بهتر و به‌موقع تعریف می‌کنند و پاسخ‌گویی و شفافیت ناشی از آن نیز می‌تواند موجب همکاری بهتر آن‌ها شود. یافته‌های این مقوله هم‌سو با یافته‌های نتایج محمدی و نوروش (۱۳۹۷) و آکیجو و باباتونده^۱ (۲۰۱۷) است

در مقوله ششم هم «ارائه گزارش‌های دوره‌ای» نیز به‌عنوان شرایط زمینه‌ای نقش مهمی در تحقق بلوغ حکمرانی شرکتی خوب بازی می‌کند. باید گفت همواره و در تمامی سازمان‌ها کلیه فعالیت‌های مالی که در طول یک سال رخ می‌دهند را حسابداران در دفاتر مالی دسته‌بندی و ثبت می‌کنند. اطلاعات این دفاتر بسیار مفصل و جامع هستند و ارائه آن‌ها به مسئولان مربوطه بسیار دشوار و حتی ناکارآمد خواهد بود. بنابراین، این اطلاعات در قالب گزارشات مالی و عملکردی در بازه‌های زمانی از قبل تعیین شده تهیه و ارائه می‌شوند. یافته‌های این مقوله هم‌سو با یافته‌های نتایج محمدی و نوروش (۱۳۹۷) است.

در مقولات دیگر هم «نظارت و بهبود روش‌ها»، «تعامل با سایر کشورها» و «ایجاد آمادگی شرکتی» مدنظر پاسخگویان بود و به‌عنوان شرایط زمینه‌ای مؤثر بر تحقق بلوغ حکمرانی شرکتی مطرح بودند. در تبیین سه مقوله آخری شرایط زمینه‌ای هم باید گفت که در حوزه نظارت و بهبود روش‌ها در شرکت‌های بیمه‌ای پیچیده‌تر شدن معاملات و تخصصی شدن مدیریت در آن‌ها از کنترل سهامداران بر فعالیت‌های شرکت کاسته است بنابراین، قسمت عمده‌ای از مسئولیت‌ها بر دوش مدیران شرکت‌ها گذاشته می‌شود. طبق قوانین موجود، سهامداران مالک شرکت‌ها و مدیران به نمایندگی از آنان باید منابع شرکت را به‌صورتی تخصیص دهند که بالاترین عایدی نصیب سهامداران شود. شکست‌های تجاری و گزارشات برخی از رؤسای کل بیمه مرکزی مبنی بر ورشکسته بودن بعضی از شرکت‌های بیمه‌ای ضرورت توجه به این موضوع را گوشزد می‌کند.

یکی از مقولات مهم تعامل و همکاری با سایر شرکت‌ها و کشورها است، اما اغلب شرکت‌های بیمه‌ای در ایران پایش خوبی از تعاملات تجاری در کنار مقوله رقابت نداشته و اغلب با خدمات مشابه و عدم تنوع در آن در جذب مشتریان جدید ناتوان هستند. ضرورت تعامل و همکاری با سایر کشورها که از ضروریات انتقال ریسک است با موانع بین‌المللی مواجه است. یافته‌های این مقوله هم‌سو با یافته‌های نتایج بابازاده و همکاران (۱۳۹۷) و سینان^۲ و همکاران

1. Akeju & Babatunde
2. Sinan & et al

(۲۰۱۶) است.

درباره عوامل مداخله‌گر براساس نتایج به‌دست آمده مجموعاً ۵۶ کد باز، ۲۱ کد محوری و ۵ کد انتخابی از شرایط مداخله‌گر مؤثر بر طراحی مدل پارادایمی بلوغ حکمرانی شرکتی خوب در شرکت‌های بیمه به‌دست آمد که کدهای انتخابی یا مقولات اصلی به‌دست آمده عبارت بودند از: اخلاق حرفه‌ای، استفاده از فناوری‌های نوین، نظارت حمایتی، کمیته‌های چهارگانه و آموزش نیروی انسانی.

در شرکت‌های بیمه‌ای نهادینه شدن «اخلاق حرفه‌ای» کمک می‌کند تا کلیه افراد احساس مسئولیت‌پذیری و پاسخ‌گویی داشته باشند که از اجزای اصلی بلوغ حکمرانی شرکتی خوب است. یافته‌های این مقوله هم‌سو با یافته‌های نتایج غلامی قادیکلایی (۱۳۹۶) و اکبری و همکاران (۱۳۹۶) است. در مقوله دوم «استفاده از فناوری‌های نوین» نقش مهمی در تحقق بلوغ حکمرانی شرکتی خوب دارد چراکه موجب تسهیل کارها و ارائه ظرفیت‌های جدید به همراه نظارت و کنترل دقیق‌تر بر عملکرد واحدهای مختلف دارد. یافته‌های این مقوله هم‌سو با یافته‌های نتایج اسماعیلی و حنیفه‌زاده (۱۳۹۶) است.

در مقوله سوم هم نوعی «نظارت حمایتی» دیده می‌شود بدین معنی که در شرکت‌های بیمه‌ای نه تنها نظارت بر مدیران باید صورت بگیرد، بلکه از اقدامات مثبت آن‌ها نیز حمایت به‌عمل بیاید. یافته‌های این مقوله هم‌سو با یافته‌های نتایج سارویی و گوهری (۱۳۹۶) و گوپتا و شارما^۱ (۲۰۱۴) است. در مقوله چهارم هم «نقش کمیته‌های چهارگانه» دیده می‌شود که نقش مهمی در ورود شرکت‌های بیمه‌ای به بلوغ حکمرانی دارند. «کمیته حقوق و مزایا» که با وظیفه نظارت بر استقرار، حفظ و اجرای طرح‌هایی برای تعیین حقوق، مزایا و پاداش کارکنان و مدیران تشکیل می‌شود، کمیته حسابرسی که مسئولی کنترل‌های داخلی است، کمیته ریسک مسئول برآورد ریسک‌های جاری و کمیته سرمایه‌گذاری هم مسئولیت نظارت بر سرمایه‌گذاری است. یافته‌های این مقوله هم‌سو با یافته‌های نتایج امیری و جعفری (۱۳۹۶) و یوگب و همکاران^۲ (۲۰۱۴) است.

در بخش راهبردها نتایج به‌دست آمده مجموعاً ۵۴ کد باز، ۲۶ کد محوری و ۷ کد انتخابی از راهبردها بر طراحی مدل پارادایمی بلوغ حکمرانی شرکتی خوب در شرکت‌های بیمه به‌دست آمد که عبارت بودند از: نظارت و کنترل مؤثر، اجرای قوانین، تأمین منافع و افزایش سود، سرمایه‌های انسانی، بهره‌مند شدن از علوم کاربردی، عوامل نظارتی و تسهیل‌گر و ایجاد تعامل.

«نظارت و کنترل مؤثر» باعث خواهد شد مقررات دست و پاگیر و اضافی کاهش پیدا کند که

1. Gupta and Sharma

2. Uwuigbe & et al

به دلیل نبود اطمینان میان سهامداران و مدیران مطرح شده است. یافته‌های این مقوله هم‌سو با یافته‌های نتایج ندیمی‌پارسا و همکاران (۱۳۹۵) و رازالی و ارشاد^۱ (۲۰۱۴) است که نشان دادند نظارت نقش مهمی در بهبود عملکرد شرکتی دارد. در مقوله دیگر موضوع اجرای قوانین و تأمین منافع مطرح است. اساساً خود حکمرانی شرکتی به معنای قوانین، مقررات، ساختارها، فرآیندها، فرهنگ و سیستم‌هایی است که موجب دستیابی به هدف‌های پاسخ‌گویی، شفافیت، عدالت و رعایت حقوق ذی‌نفعان می‌شود. یافته‌های این مقوله هم‌سو با یافته‌های نتایج پدید و همکاران (۱۳۹۵) و دام‌گوم و چیما^۲ (۲۰۱۳) است.

از دیگر مقولات این بخش باید به «تعامل و تقویت» آن بین بخش‌های مختلف یک شرکت و بین سهامداران و مدیران اشاره کرد. هرچقدر در یک سازمان تعامل بهتری وجود داشته باشد میزان اعتماد افزایش پیدا می‌کند و افزایش اعتماد سبب همکاری و تعاون بهتر خواهد شد. یافته‌های این مقوله هم‌سو با یافته‌های نتایج محمدی و همکاران (۱۳۹۵) است. باید به مقوله "سرمایه‌های انسانی" نیز اشاره کرد که نقش راهبردی مهمی در دستیابی به تأمین منافع جمعی در شرکت دارد. وقتی کارکنان در یک شرکت براساس مدیریت استعداد جذب می‌شوند یک سرمایه انسانی کلی با خود به همراه می‌آورند. یافته‌های این مقوله هم‌سو با یافته‌های نتایج احمدی و محمدی (۱۳۹۵) و آمارژیت و ناهوم^۳ (۲۰۱۲) است.

در بخش پیامدها از پاسخگویان خواسته شد تا پیامدها یا نتایج تحقق بلوغ حکمرانی شرکتی خوب را تشریح کنند. مجموعاً ۱۰۵ کد باز، ۴۴ کد محوری و ۱۰ کد انتخابی از نتایج و پیامدهای حاصل از طراحی مدل پارادایمی بلوغ حکمرانی شرکتی خوب در شرکت‌های بیمه به دست آمد که عبارت بودند از: تأمین منافع، اجرای قوانین عدالت‌محور، پاسخ‌گویی، رعایت اخلاق حرفه‌ای، نظارت مؤثر و متمرکز، افزایش اعتماد، رشد توانگری و پرتفوی، استفاده از فناوری، همکاری و مشارکت، بهبود ضریب نفوذ و قوت اجرا.

به علت تعدد سهامداران تأمین منابع تمامی آن‌ها کاری بسیار مهمی است. بر همین اساس یافته‌های مربوط به نتایج پژوهش پورآقاچان و خانلرپور (۱۳۹۷) و کریستینا و اسکندر^۴ (۲۰۱۸) این موضوع را تأیید می‌کند که ورود شرکت به مراحل بلوغ حکمرانی شرکت تضمین‌کننده تأمین منافع تیمی سهامداران است.

نتایج نشان داد قوانین عدالت‌محور و منصفانه می‌تواند حق دسترسی کلیه سهامداران به

1. Razali & Arshad
2. Damagum & Chima
3. Amarjit G, Nahum
4. Christina & Alexander

گزارشات، تأمین منافع آن‌ها و حق تصمیم‌گیری و مشارکت آن‌ها را به رسمیت بشناسد. این نتایج هم‌سو با یافته‌های خطیری و محققى (۱۳۹۷) و آکیجو و باباتونده^۱ (۲۰۱۷) هستند. پاسخ‌گویی در شرکت‌های بیمه‌ای دارای ضرورت و اهمیت اساسی است. نمود اجرای قوانین و مقررات پایه نظارت و کنترل پاسخ‌گویی است که به‌عنوان یکی از مقولات اصلی پیامدهای بلوغ حکمرانی شرکتی خوب احصاء شد. در یافته‌های هم‌سو با این مقوله از جمله غلامی قادیکلایی (۱۳۹۶) و اکبری و همکاران (۱۳۹۶) مشاهده شد که پاسخ‌گویی نقش مهمی در اعتمادسازی و ورود به مرحله بلوغ حاکمیت شرکتی دارد. رعایت اخلاق حرفه‌ای نقش مهمی در اعتمادسازی بین سهامداران و شرکت دارد و اتفاقاً مقوله «اعتمادسازی و افزایش اعتماد» نیز ناشی از همین رعایت اصول اخلاق حرفه‌ای است. باید گفت در شرکت‌هایی که اخلاق حرفه‌ای وجود دارد صداقت و راستگویی، انصاف و برابری، امانت‌داری و احساس مسئولیت نیز وجود دارد که موجب افزایش اعتماد بین سهامداران و ذینفعان با مدیران و کارکنان شرکت می‌شود. بر همین اساس «رعایت اخلاق حرفه‌ای» و «افزایش اعتماد» به‌عنوان به‌عنوان مقولات اصلی در نتایج حاصل از بلوغ حکمرانی شرکتی هم‌سو با یافته‌های اسراری (۱۳۹۸) و مرادی و برزگر (۱۳۹۸) است.

مقولات دیگر مربوط به پیامدها یا نتایج بلوغ حکمرانی شرکتی نیز نشان داد در شرکت‌هایی که «نظارت مؤثر و متمرکز» وجود دارد قوانین و مقررات به‌خوبی اجرا می‌شوند بنابراین، نظارت مؤثر نقش مهمی در کارکردهای شرکت، اجرای قوانین و اعتماد بین سهامداران، هیئت‌مدیره و جامعه دارد. از سوی دیگر، مقوله «رشد توانگری و پرتفوی» را نیز باید به‌عنوان مقوله مهمی در بروز نتایج حاصل از ورود شرکت به بلوغ حکمرانی شرکتی به‌حساب آورد چراکه رشد توانگری موجب می‌شود شرکت‌ها از توانایی کافی برای انجام تعهدات خود در مقابل بیمه‌گذاران و ذینفعان آن‌ها برخوردار باشند. بر همین اساس یافته‌های مربوط به این دو مقوله بیشتر با یافته‌های پژوهش‌های ممسلی و علی‌نژاد (۱۳۹۷) و احمد و همکاران^۲ (۲۰۱۸) هم‌سو می‌شود که نشان دادند افزایش نظارت موجب افزایش توانگری مالی و کارکرد بهتر در شرکت‌های مالی می‌شود.

همچنین شاخص‌های احصاء شده بلوغ حکمرانی شرکتی خوب نیز اساساً بر نظارت مستمر، شفافیت، ارائه اطلاعات و گزارشات دقیق و شفاف، پاسخ‌گو بودن، داشتن دانش فنی و مهارت حرفه‌ای، صلاحیت حرفه‌ای، حُسن شهرت، تجربه و تخصص مدیر، تعامل و احترام به ذینفعان و وجود کمیته‌های متعدد (حسابرسی، ریسک، بازرسی و تطبیق قوانین) تأکید دارد.

همچنین در این شاخص‌ها قانونمندی و عمل به ضوابط، مسئولیت‌پذیری و مشارکت،

1. Akeju & Babatunde
2. Ahmed & et al

تفکیک حدود وظایفی (وظایف اجرایی از موظف)، بهره‌گیری از فناوری، انتخاب هیئت مدیره براساس معیارهای حکمرانی شرکتی، ارزیابی و کنترل عملکرد، پیگیری و تأمین منافع و خواسته‌های ذینفعان، هماهنگی و تعامل با نهادها، ارزیابی و پرداخت خسارات، اهمیت نقش سهامداران، تأثیر فعالیت و برخورد مدیر، توافق، انعطاف‌پذیری و چابکی در چارت و سلسله‌مراتب سازمانی، روابط و سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری مدیریتی، استقلال، تعهد و پایبندی به اخلاق کاری اصل است.

سازمان‌هایی به‌عنوان بالغ دیده می‌شوند که چارچوب‌های حکمرانی را در پیش گرفته‌اند و وجود و عملکرد موفق آن‌ها به تمام اجزا مرتبط نظیر مدیریت و کارمندان سازمان گسترش یافته است.

با توجه به نتایج پژوهش پیشنهاد می‌شود کلیه شرکت‌های صنعت بیمه رویکرد هم‌راستا شدن با سایر شرکت‌ها با هدف تأمین منافع جمعی ذینفعان را با رویکرد پاسخ‌گویی و شفافیت آنلاین به اجرا بگذارند. همچنین به‌منظور نهادینه کردن اصول حکمرانی شرکتی خوب دوره‌های آموزشی درون سازمانی در بیمه‌ها برای مدیران ارشد یا از طریق همگرایی چندین شرکت بیمه‌ای برگزار شود. همچنین پیشنهاد می‌شود کلیه امور و روندهای گزارش‌گیری و گزارش‌دهی بدون توجه به زمان و مکان در بستر فناوری به‌ویژه فناوری‌های نوین ارتباطی انجام شود. توصیه می‌شود گزارشات دوره‌ای به‌صورت منظم برای کلیه ذینفعان به‌صورت آنلاین به‌ویژه در دوران کرونا ارسال و توضیحات مبسوط گزارشات نیز در قالب ویدئو یا چارت‌هایی مشخص ارائه شود. پیشنهاد می‌شود سامانه آنلاین نظارت ذینفعان بر عملکرد مدیران براساس چارت و جداول عملکردی راه‌اندازی شود که برای آن‌ها قابل مشاهده است.

مآخذ

- احمدی، فریدون، محمدی، اسفندیار (۱۳۹۵). بررسی تأثیر حکمرانی شرکتی خوب بر ارزش افزوده اقتصادی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. *نشریه تحقیقات مالی*، سال ۱۸، شماره ۲، ۲۵۰-۲۳۵.
- اسراری، داود (۱۳۹۸). ابزار و موقعیت‌های حاکمیت شرکتی در نظام بانکداری اسلامی. *فصلنامه مطالعات نوین بانکی*، سال ۲، شماره ۲، ۱۷۸-۱۵۹.

اسماعیلی، محمد، حنیفه‌زاده، لطیف (۱۳۹۶). حاکمیت شرکتی، راهبردها و ابزارهای نوین مدیریت ریسک استراتژیک در شرکت‌های بیمه. بیست و چهارمین همایش ملی بیمه و توسعه. تهران، پژوهش‌سکده‌ی بیمه، قابل دسترسی در <https://civilica.com/doc/825853> (۱۳۹۶/۶/۱).

اکبری، نسترن، سمیع‌داریانی، نادره، کریم‌خان زند، حسین (۱۳۹۶). تأثیر مؤلفه‌های حاکمیت شرکتی بر ثبات مالی شرکت‌های بیمه. بیست و چهارمین همایش ملی بیمه و توسعه. تهران، پژوهش‌سکده‌ی بیمه، قابل دسترسی در <https://civilica.com/doc/825851> (۱۳۹۶/۷/۱۱).

امیری، رضا، جعفری، علی (۱۳۹۶). ارتباط بین حاکمیت شرکتی با شاخص‌های ارزیابی عملکرد مالی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. ششمین کنفرانس ملی حسابداری مدیریت مالی و سرمایه‌گذاری. گرگان، انجمن علمی و حرفه‌ای مدیران و حسابداران گلستان، قابل دسترسی در <https://civilica.com/doc/754208> (۱۳۹۶/۱۱/۳).

بابازاده، سعیده، سلمانی، چنگیز، جلیلی، صابر (۱۳۹۷). بررسی تأثیر حاکمیت شرکتی بر اساس رویکرد هزینه‌یابی بر مبنای فعالیت. فصلنامه پژوهش‌های جدید در مدیریت و حسابداری، سال ۴، شماره ۱۱، ۳۴-۲۳.

پورآزاد، سپیده، خمسه، الهه، شاهوردیانی، شادی، احدزاده، مهناز (۱۳۹۷). ارزیابی مالی شرکت‌های بیمه خصوصی و دولتی با استفاده از روش تلفیقی کارایی متقاطع و آنتروپی شانون. مجله مهندسی مالی و مدیریت اوراق بهادار، سال ۹، شماره ۳۶، ۱۴۲-۱۲۰.

پدیده، ایمان، پدیده، امیر، قلی‌نسب، زهرا (۱۳۹۵). حاکمیت شرکتی و ارتباط آن با شفافیت اطلاعات حسابداری. پنجمین کنفرانس بین‌المللی حسابداری و مدیریت با رویکرد علوم پژوهشی نوین. تهران، شرکت ارتباط ارغوان ایرانیان، قابل دسترسی در <https://civilica.com/doc/577234> (۱۳۹۵/۱۰/۱).

پورآقاچان‌سرحمامی، عباسعلی، خانلری‌پور، فاطمه (۱۳۹۷). بررسی رابطه مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی با شفافیت گزارشگری مالی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار. اولین همایش بین‌المللی مدیریت، حسابداری و اقتصاد دانش بنیان، مشهد، موسسه تعاونی دانش بنیان کمرآوش، قابل دسترسی در <https://civilica.com/doc/773462> (۱۳۹۷/۲/۱۳).

پیرایی، خسرو، کاظمی، حسین (۱۳۸۳). اندازه‌گیری کارایی فنی شرکت‌های بیمه در ایران بر اساس برآورد تابع مرزی تصادفی. *پژوهش‌های اقتصادی ایران*، سال ۶، شماره ۱۸، ۱۷۸-۱۵۷.

جامی، مجید، شهرکی‌نادر، مهدیه (۱۳۹۸). بررسی نقش حاکمیت شرکتی بر مدیریت بحران مالی در شرکت‌های واقع در پارک علم و فناوری شهر زاهدان. *سومین کنفرانس بین‌المللی تحولات نوین در مدیریت، اقتصاد و حسابداری*، تهران، انجمن تعالی کسب و کار ایران، قابل دسترسی در <https://civilica.com/doc/949363> (۱۳۹۸/۴/۸).

خطیری، الهام، محقق (۱۳۹۷). کارایی حاکمیت شرکتی و گزینه سرمایه‌گذاری در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. *نخستین همایش ملی حسابداری و مدیریت*. نطنز، دانشگاه آزاد اسلامی واحد نطنز، قابل دسترسی در <https://civilica.com/doc/767663> (۱۳۹۷/۱۰/۱۳).

دهقانی، الهه (۱۳۹۷). بررسی عملکرد حاکمیت شرکتی بر انتخاب سرمایه‌گذاری در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. *چهارمین همایش علمی پژوهشی استانی از نگاه معلم*. بندر عباس، آموزش و پرورش شهرستان میناب، قابل دسترسی در <https://civilica.com/doc/778685> (۱۳۹۷/۶/۱۷).

سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (۲۰۰۴). *اصول حاکمیت شرکتی، سازمان همکاری و توسعه اقتصادی*. ترجمه مهسا رهبری خرازی. تهران: شرکت اطلاع‌رسانی و خدمات بورس.

رازدار، محمدرضا، نهوری، محدثه (۱۳۹۸). بررسی ارتباط بین مکانیسم‌های حاکمیت شرکتی با سیاست تقسیم سود متغیر شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. *دومین کنفرانس ملی چشم‌اندازهای نوین در حسابداری، مدیریت و کارآفرینی*. تهران، دبیرخانه دائمی کنفرانس، قابل دسترسی در <https://civilica.com/doc/95265> (۱۳۹۸/۸/۱۸).

رضائی، فرزین، قمری، سمیه، تقی‌زاده شعریاف، حلیه (۱۳۹۸). تأثیر کیفیت حاکمیت شرکتی بر رعایت الزامات افشای اجباری در شرکت‌های خاکستری. *فصلنامه علمی تخصصی پژوهش در حسابداری و علوم اقتصادی*، سال ۳، شماره ۶، ۵۶-۴۳.

سارویی، سمیه، گوهری، مهدی (۱۳۹۶). تأثیر نظام حاکمیت شرکتی بر پیش‌بینی ورشکستگی در شرکت‌های پذیرفته شده بورس اوراق بهادار تهران. *نهمین کنفرانس بین‌المللی حسابداری و مدیریت و ششمین کنفرانس کارآفرینی و نوآوری‌های باز*. قرچک، شرکت همایشگران مهر اشراق، قابل دسترسی در <https://civilica.com/doc/700690> (۱۳۹۶/۹/۷).

عطاء‌الهی، لیلا، راستی، محمدرضا (۱۳۹۲). نظام حاکمیت شرکتی و جایگاه آن در سیستم بانکی. *فصلنامه حسابداری مالی*، سال ۱۱، شماره ۱۴۵، ۱۵۰-۱۲۶.

غلامی‌قادی‌کلایی، علی‌اصغر (۱۳۹۶). حاکمیت شرکتی و عملکرد بانک‌ها و بیمه‌های خصوصی. *هشتمین کنفرانس بین‌المللی حسابداری و مدیریت با رویکرد علوم پژوهشی نوین*. تهران، شرکت ارتباط ارغوان ایرانیان، قابل دسترسی در <https://civilica.com/doc/771661> (۱۳۹۶/۳/۱۶).

فتحی، سعید، عبدی، رسول (۱۳۹۷). رابطه ساختار سرمایه و مدیریت واقعی سود با تأکید بر حاکمیت شرکتی مطالعه موردی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. *دومین کنفرانس بین‌المللی مدیریت، حسابداری، بانکداری و اقتصاد در افق ایران ۱۴۰۴*. مشهد، موسسه تعاونی دانش بنیان کمرآوش، قابل دسترسی در <https://civilica.com/doc/77343> (۱۳۹۸/۴/۲۱).

گرد، عزیز، روشن‌بین، کیوان، صالحی، علی‌اصغر (۱۳۹۷). بررسی ساختارهای مالکیت پیچیده، حکمرانی شرکت‌ها و عملکرد شرکت در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. *دومین کنفرانس بین‌المللی مدیریت، حسابداری، بانکداری و اقتصاد در افق ایران ۱۴۰۴*. مشهد، موسسه تعاونی دانش بنیان کمرآوش، قابل دسترسی در <https://civilica.com/doc/773429> (۱۳۹۸/۴/۲۱).

محمدی، اسفندیار، ریسی، الهه، یوسف‌وند، فخرالدین (۱۳۹۵). بررسی تأثیر حاکمیت شرکتی خوب بر عملکرد سازمانی بر اساس کارت امتیازی متوازن مورد مطالعه بانک‌های خصوصی شهر ایلام. *پنجمین کنفرانس بین‌المللی حسابداری و مدیریت با رویکرد علوم پژوهشی نوین*. تهران، شرکت ارتباط ارغوان ایرانیان، قابل دسترسی در <https://civilica.com/doc/577156> (۱۳۹۵/۶/۱۳).

محمدی، کاترین، نوروش، ایرج (۱۳۹۷). ارزیابی تأثیر مکانیزم‌های برونی حاکمیت شرکتی بر سطح نگه‌داشت وجه نقد. *نخستین همایش ملی حسابداری و مدیریت*. نطنز، دانشگاه آزاد اسلامی واحد نطنز، قابل دسترسی در <https://civilica.com/doc/767658> (۱۳۹۷/۴/۵).

محمدی، محمد، عنبری، حمزه (۱۳۹۸). تغییرات حاکمیت شرکتی بر گردش اعضای هیئت مدیره و هموارسازی سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. فصلنامه چشم‌انداز حسابداری و مدیریت، سال ۲، شماره ۶، ۹۱-۸۰.

ممشلی، الهام، علی‌نژاد ساروکلائی، مهدی (۱۳۹۷). بررسی تأثیر مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی مالکیت نهادی و مالکیت عمده بر خطای ارزش‌گذاری سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. دومین کنفرانس ملی پژوهش‌های نوین حسابداری و مدیریت در هزاره سوم. کرج، دانشگاه جامع علمی کاربردی سازمان همیاری شهرداری‌ها، قابل دسترسی در <https://civilica.com/doc/773576> (۱۳۹۷/۳/۱).

ندیمی‌پارسا، محمدرضا، شکری‌زاده، حمیدرضا، مذب‌امام‌زاده، آزیتا‌السادات، نقدیان، مهدی (۱۳۹۵). بررسی حاکمیت شرکتی و پیش‌بینی ورشکستگی شرکت‌ها. کنفرانس بین‌المللی مدیریت و حسابداری، تهران، موسسه آموزش عالی صالحان و موسسه آموزش عالی نیکان، قابل دسترسی در <https://civilica.com/doc/55404> (۱۳۹۵/۷/۱۳).

ولی‌زاده، رباب، اسلامی، اکبر (۱۳۹۸). ارتباط میان حق‌الزحمه حسابرسی و شیوه‌های گزارشگری مدیریت با تأکید بر حاکمیت شرکتی در شرکت‌های پذیرفته در بورس اوراق بهادار تهران. سومین کنفرانس ملی پژوهش‌های نوین حسابداری و مدیریت در هزاره سوم. کرج، دانشگاه جامع علمی کاربردی، قابل دسترسی در <https://civilica.com/doc/903050> (۱۳۹۸/۳/۲۵).

- Ahmed, F., Talreja, S., & Kashif, M. (2018). Effects of corporate governance and capital structure on firms' performance: Evidence from major sectors of Pakistan. *Indonesian Capital Market Review*, 10(18), 90-104.
- Amarjit, G., & Nahum, B. (2012). The impact of corporate governance on working capital management efficiency of american manufacturing firms. *Managerial Finance*, 39(2), 116-132.
- Creswell, J. W. (2014). Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed-Method Approaches. *Silpakorn Educational Research Journal*, 7(2), 349-352.
- Akeju, J. B., & Babatunde, A. A. (2017). Corporate governance and financial reporting quality in Nigeria. *International Journal of Information Research and Review*, 4(2), 3749-3753.

- Christina, Silvy, & Alexander, N. (2019). *Corporate governance, corporate social responsibility disclosure and earnings management 5th annual international conference on accounting research (aicar 2018)*, US: Atlantis Press.
- Damagum, Y. M., & Chima E.I. (2013). The impact of corporate governance on voluntary information disclosures of quoted firms in Nigeria: an empirical analysis. *Research Journal of Finance And Accounting* , 4(13), 2222-2287.
- Fernando, A. C. (2009). *Corporate ethics, governance, and social responsibility: Precepts and practices*. London: Pearson.
- Gomper, P., Ishii, J., & Metrick, A. (2003). Corporate governance and Equity Prices. *Quarterly Journal of Economics*, 118(1), 107-155.
- Grace, K., Vincen, M., & Evan, A. (2018). Corporate governance and performance of financial institutions in Kenya. *International Journal of Business and Management*; 3(7), 1458-1544.
- Gupta, P., & Sharma, A. M. (2014). A study of the impact of corporate governance practices on firm performance in Indian and South Korean companies. *Social and Behavioral Sciences*, 133(32), 4-11.
- Hopt, K. (2013). corporate governance of banks and other financial institutions after the financial crisis regulation in the light of empiry and theory. *Journal Of Corporate Law Studies*, 13(2), 219-253.
- Lapan, S. D., Quartaroli, M. T., & Riemer, F. J. (2011). *Qualitative research: An introduction to methods and designs*. New York: Wiley, Jossey-Bass.
- Mollah, S., Al Farooque, O., Mobarek, A., & Molyneux, P. (2019). Bank corporate governance and future earnings predictability. *Journal of Financial Services Research*. 56(23), 369–394.
- Razali, W. A., & Arshad, R. (2014). Disclosure of corporate governance structure and the likelihood of fraudulent financial reporting. *Procedia - Social And Behavioral Sciences*, 145(25), 243- 253.
- Rehman, A., & Hashim, F. (2018). Forensic accounting on corporate governance maturity mediated by internal audit: A conceptual overview. *Advances In Economics, Business And Management Research*, 46(1), 161-168.
- Sinan, A., Hijazi, Q. F., & Al-Rahahleh, A. S. (2016). Corporate governance quality and earnings management: Evidence from Jordan. *Australasian Accounting, Business and Finance Journal*, 10(2), 54-75.
- Uwuigbe, U., Peter, D. S., & Oyenyi, A. (2014). The effects of corporate governance mechanisms on earnings management of listed firms in Nigeria. *Accounting and Management Information Systems*, 13(1), 159–174.

- Wilkinson, N. (2014). *A framework for organizational governance maturity: An internal audit perspective*. South Africa: University of Pretoria.
- Wilkinson, N., & Plant, K. (2012). A framework for the development of an organizational governance maturity model: A tool for internal auditors. *Southern African Journal of Accountability and Auditing Research*, 13(1), 19-31.
- Zaid, S., Mauricio, S., & Claire, S. (2018). The relationship between corporate governance and financial performance: Evidence from Jordanian family and nonfamily firms. *Journal of Family Business Management*, 9(1), 777-788.

